

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL VALSTYBĖS ĮMONĖS VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS MAŽEIKIŲ, JONIŠKIO
ŠIAULIŲ, TYTUVĖNŲ REGIONINIŲ PADALINIŲ VIDINĖS MIŠKOTVARKOS
PROJEKTŲ PATVIRTINIMO**

2018 m. kovo 9 d. Nr. *D1-181*
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 22 punktu:

1. T v i r t i n u pridedamus:

1.1 valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos Mažeikių regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektą;

1.2. valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos Joniškio regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektą;

1.3. valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos Šiaulių regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektą;

1.4. valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos Tytuvėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektą.

2. N u s t a t a u, kad valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos Mažeikių, Joniškio, Šiaulių, Tytuvėnų regioninių padalinių vidinės miškotvarkos projektų originalai saugomi Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos ir miškų departamento Miškininkystės ir miškotvarkos skyriuje A. Juozapavičiaus g. 9, Vilniuje.

Aplinkos ministras

Kęstutis Navickas

Parengė
Skirmantas Kadziauskas

VĮ JONIŠKIO MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SANTRAUKA

2018 metų pradžioje pradėta valstybinių miškų valdymo pertvarka. 2018-01-08 Registru centre įregistruota nauja valstybės įmonė – Valstybinių miškų urėdija, apjungusi visas šalies miškų urėdijas, todėl Vidinės miškotvarkos projekte ir jo santraukoje pateiktus Joniškio ir kitų buvusių miškų pavadinimus reikia skaityti ir buvusias įmones laikyti – VĮ Valstybinių miškų urėdijos teritoriniais padaliniais.

Vidinės miškotvarkos projektas yra miškų ūkio veiklos planas, rengiamas visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei ir skiriamas konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti. Jis turi užtikrinti nepertraukiamą miško išteklių ir miško žemės daugiataksių naudojimą, patenkinant socialines, ekonomines, ekologines, kultūrinės dabartinės ir ateinančių kartų reikmes.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas VĮ Joniškio miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems valstybinės reikšmės miškams, naudojant 2016 metų valstybinės miškų sklypinės inventorizacijos duomenis. Valstybinė miško išteklių (sklypinė) inventorizacija, kurios tikslas – įvertinti miško valdos išteklius pagal kiekybinius ir kokybinius rodiklius, atlikta valstybės lėšomis visų nuosavybės formų miškuose, vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11-10-V „Dėl miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“.

Vidinės miškotvarkos projekto turinį valstybinei valdai sudaro: aiškinamasis raštas, taksoraštis (visų inventorizuotų miško sklypų aprašymai), suvestiniai miškų inventorizacijos duomenys, miško ūkinių priemonių projektavimo žiniaraščiai ir kartografinė medžiaga – miškų žemėlapiai (M 1: 10 000), medynų ir kiti tematiniai planai (M 1: 20 000), apžvalginiai žemėlapiai (M 1: 50 000). Taksoraščiai ir kartografinė medžiaga parengta visų nuosavybės formų miškams, kuriuose atlikta valstybinė miškų inventorizacija. Visa parengta miškotvarkos medžiaga perduota užsakovui – VĮ Joniškio miškų urėdijai.

Pagal šį, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro patvirtintą, vidinės miškotvarkos projektą (nuo jo patvirtinimo datos) ateinančią dešimtmetį bus tvarkomi, naudojami, atkuriami ir saugomi VĮ Joniškio miškų urėdijos miškai.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos užsakymu, VĮ Joniškio miškų urėdijos administruojamoje teritorijoje inventorizuota 26274 ha visų nuosavybės ir valdymo formų miškų, iš jų 19451 ha (74 %) patikėjimo teise valdomų valstybinės reikšmės miškų. Valstybinės reikšmės miškų plotai patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1154 „Dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patvirtinimo“.

Inventorizacijos metu nustatytos sklypų ribos, nustatyta tikslumu aprašyti (inventorizuoti) visi taksaciniai sklypai pagal augavietes, funkcinę paskirtį, medynų rodiklius ir duomenų bazių reikalavimus.

Parengti duomenys apie VĮ Joniškio miškų urėdijos (valdos) miško išteklius, jų našumą bei produktyvumą, funkcinę, erdvinę, amžiaus ir rūšinę struktūrą, miško įrenginius ir techninį aprūpinimą, saugomas teritorijas, Raudonosios knygos objektų (lizdavičių, gyvūnų, augalų) radavietes, kertines miško buveines, gamtos ir kultūros vertybes, rekreacinius objektus bei įrenginius, vykdytas ūkines priemones.

Miškų urėdijos teritorijos miškai suskirstyti į šešias girininkijas (Žagarės, Joniškio, Satkūnų, Skaistgirio, Mikaičių, Beržėnų). Vidutinis girininkijos plotas – 4379 ha, valstybinės reikšmės miškų – 3242 ha (šalyje – 3,0 tūkst. ha). Vidutinis kvartalo plotas – 33,2 ha, valstybinės reikšmės miškų – 35,6 ha, taksacinio sklypo – 1,8 ha. VĮ Joniškio miškų urėdijos administruojamos teritorijos miškai (miško žemė) yra išsidėstę Joniškio (89,6 %) ir Šiaulių (10,4 %) rajonų savivaldybių teritorijose. VĮ Joniškio miškų urėdijos teritorijos miškingumas – 20,4 %.

Bendras konservacinės apsaugos prioriteto ir kompleksinių saugomų teritorijų miškų plotas (miško žemė), įvertinant teritorijų persidengimą, miškų urėdijoje – 6457 ha (25,3 proc.), o kartu su miškais, kuriuose apribotas ūkinis režimas – 9297 ha (36,4 proc.). Valstybinės reikšmės miškuose minėtos saugomos teritorijos užima 5333 ha, arba sudaro 28,4 %, o kartu su miškais, kuriuose apribotas ūkinis režimas – per 39 % miško žemės ploto.

VĮ Joniškio miškų urėdijos teritorijoje įsteigtas Žagarės regioninis parkas, 2 valstybiniai (Šakynos geomorfologinis ir Vilkijos hidrografinis) draustiniai, 3 savivaldybių (Eglynlaukio ir Satkūnų botaniniai bei Vilkiaušio botaninis–zoologinis) draustiniai, 2 miško biosferos (Gedžiūnų ir Gubernijos) poligonai (dalys). Taip pat Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijos: 3 paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) ir 9 buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST). Bendras PAST miškų teritorijų plotas VĮ Joniškio miškų

urėdijoje siekia 2863 ha, iš jų 2466 ha – valstybinės reikšmės miškuose (miško žemė). Bendras BAST miškų plotas – 3318 ha, iš jų 3147 ha – valstybinės reikšmės miškuose (miško žemė).

Miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose suskaičiuojami 7 gamtos ir 6 kultūros paveldo objektai. Be minėtų saugomų teritorijų, svarbią reikšmę turi sklypai su Raudonosios knygos augalų rūšių radavietėmis (300 skl.), grybų (11 skl.), vabzdžių (14 skl.), žinduolių (2 skl.) paukščių perimvietėmis (1 skl.), lizdavietėmis (48 vnt.), lizdavičių apsaugos zonomis, kartinėmis miško buveinėmis (73 skl. – 290 ha), potencialiomis kartinėmis miško buveinėmis (44 skl. – 131 ha), ekologiniu požiūriu vertingais miško sklypais (1049 ha), miško sklypai su pavieniais senmedžiais (131 skl.), miško sklypai, saugomi pagal FSC (Forest Stewardship Council) reikalavimus (1097 ha).

VĮ Jonišio miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose yra atrinkti 9 vnt. miško sėkliniai medynai, įveistos 3 sėklinės miško medžių plantacijos ir miško medžių palikuonių bandomieji želdiniai (5,1 ha).

VĮ Jonišio miškų urėdijos valdomų valstybinių miškų rodikliai

Miškai miškų grupėms ir pogrupiams priskirti vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo reikalavimais, Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašu ir Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1171 „Dėl miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo ir miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvų patvirtinimo“ (LRV 2015 m. gruodžio 2 d. nutarimo Nr. 1249 redakcija).

VĮ Jonišio miškų urėdijos miškai į miškų grupes ir pogrupius suskirstyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. 1651 „Dėl Alytaus, Klaipėdos, Marijampolės, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos ir Vilniaus apskričių miškų priskyrimo miškų grupėms“ patvirtintais Jonišio rajono ir Šiaulių rajono (LRV 2004 m. gruodžio 30 d. nutarimo redakcija) savivaldybių miškų priskyrimo miškų grupėms sąrašais ir schemomis.

Rezervatiniai (I gr.) miškai urėdijoje neiškirti. Ekosistemų apsaugos (IIA gr.) miškai (miško žemė), kuriuose ūkininkavimo tikslas – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus sudaro 15,5 %, rekreaciniai (IIB gr.) miškai, kuriuose ūkininkavimo tikslas – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką – 0,3 % miško žemės ploto. Apsauginiai (III gr.) miškai, kuriuose formuojami produktyvūs medynai, galintys atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas, užima 14,9 %, ūkiniai (IVA gr.) – normalaus kirtimo amžiaus miškai, kuriuose, laikantis aplinkosaugos reikalavimų formuojami produktyvūs medynai, nepertraukiamai tiekiantys medieną – 73,3 % miško žemės. Kiekvienos miškų grupės miškams nustatytas ne tik ūkininkavimo tikslas, bet ir ūkinis režimas. Pagal funkcinę miško paskirtį miškai priskirti atitinkamiems pogrupiams.

Bendras žemės plotas suskirstytas žemės naudmenomis vadovaujantis Žemės įstatymu, o miško žemė suskirstyta į naudmenas pagal Miškų įstatymą. Miško žemė užima 96,6 % (18795 ha) bendro miškų ploto (19456 ha). Medynai (17427 ha) dengia 89,6 % miško žemės. Dirbtinai atkurti ir įveisti medynai bei vykmečio želdiniai sudaro 33,6 % medynų ploto. Neapaugusi mišku miško žemė užima 605 ha (3,2 % miško žemės ploto), iš jos kirtavietės – 458 ha (4,4 %). Ne miško žemė užima 661 ha (3,4 % bendro ploto) plotą, iš jos pelkės – 506 ha (2,6 %), vandenys – 131 ha (0,7 %), kita žemė (trasos, nenaudojama, pažeista) – 19 ha (0,1 %).

Didesniojoje miškų dalyje – 9465 ha (54,3 %) plote – vyrauja minkštųjų lapuočių medynai, iš jų 31,3 % sudaro beržynai, gerokai mažiau – 8,5 % – juodalksnynai, 7,7 proc. – drebulynai ir 6,7 % – baltalksnynai. Spygliuočių medynai užima 7655 ha, arba sudaro 43,9 %, iš jų 36,7 % – eglynai, 7,2 % – pušynai. Kietųjų lapuočių medynai užima tik 307 ha (1,8 %), iš jų ažuolynai – 1,2 %.

Bendras medynų tūris – 3425,3 tūkst. m³ medienos. Vidutinis (visų) medynų tūris 1 ha – 197 m³, brandžių – 300 m³, einamasis prieaugis – 7,04 m³/ha per metus. Vidutinis medynų skalsumas – 0,73, bonitetas – 1,4, amžius – 44 metai.

III ir IV miškų grupių medynai pagal plotą brandumo grupėmis pasiskirsto taip: jaunuolynai užima 43,7 %, pusamžiai – 21,2 %, bręstantys – 8,9 %, brandūs – 26,2 %.

VĮ Jonišio miškų urėdijos miškuose vyrauja laikinai perteklingo drėgnumo (L hidrotopas – 60,8 %), labai derlingos (d trofotopas – 66,8 %) – našių mišrių lapuočių-spygliuočių augavietės. Rečiau aptinkamos normalaus drėgnumo (N hidrotopas – 12,4 %), derlingos (c trofotopas – 14,3 %) ar pelkinės durpinės, nusaustos (Pn – 10,7 %) ir ypač derlingos (f trofotopas – 10,1 %) augavietės.

Miškuose dažniausiai aptinkami: garšvinis (aeg – per 34 %), kiškiakopūstinis-plačialapis (oxn – apie 22 %), rečiau – žibuoklinis-kiškiakopūstinis (hox – apie 10 %) ar vingiorykštinis (fil – 6 %) miško tipai.

Pagal dirvožemio granulimetrinę sudėtį miškuose vyrauja sunkūs (priemolis, molis) mineraliniai dirvožemiai, sudarantys per 64 % ploto. Rečiau aptinkami organiniai (per 19 %) ar dvinariai (lengvi ant sunkių) mineraliniai dirvožemiai (apie 15 %).

Miško ūkinės veiklos 2007–2016 metais analizė

Miško ūkinė veikla (miškininkavimas) apima miško apsaugos, naudojimo, atkūrimo, ugdymo, melioracijos, medžioklėtvarkos ir kitus darbus. Projekte pateikti ir įvertinti medynų rodiklių kiekybiniai (ploto, bendro stiebų ir brandžių medynų tūrio, priaugio ir kt.) ir kokybiniai (rūšinės sudėties, medynų sveikatingumo, stabilumo ir kt.) pokyčiai dėl projektuotų ir valdytojo iniciatyva įvykdytų miško ūkinių priemonių bei ekonominiai veiklos rezultatai.

Pagal 2006 m. miškotvarkos projektą (valstybinės reikšmės miškams) buvo numatyta kasmet iškirsti po 81,9 tūkst. m³ likvidinės medienos. Nustatytais pagrindiniais kirtimais paruošta mediena turėjo sudaryti daugiau kaip 77 %, ugdomaisiais – per 7 %, sanitariniais – apie 15 %, specialiaisiais – apie 1 %. Pagrindiniais kirtimais paruošta minkštųjų lapuočių mediena turėjo sudaryti daugiau kaip 80 %, iš jos drebulių ir baltalksnių – per 24 %, spygliuočių – 16 %, kietųjų lapuočių – apie 4 %. Neplynaisiais (atvejiniiais, atrankiniais) pagrindiniais kirtimais projektuota iškirsti per 9 % viso pagrindiniais kirtimais iškertamo medienos kiekio ir apimti 19 % pagrindiniais kirtimais kertamų medynų ploto. Pagrindiniais kirtimais iš 1 ha mišku apaugusio ploto projektuota iškirsti po 3,7 m³, o visų rūšių kirtimais – po 4,1 m³ likvidinės medienos. Visų rūšių kirtimais projektuota iškirsti apie 90 % einamojo priaugio (nuo stiebų su žieve medienos).

Per projekto galiojimo laikotarpį (2007–2016 m.) pagrindinių miško kirtimų metinė biržė pagal medienos tūrį iškiršta per 83 %, kasmet iškertant vidutiniškai po 62,3 tūkst. m³ likvidinės medienos. Bendra ugdomųjų miško kirtimų apimtis pagal iškertamą medieną įvykdyta ir viršyta (retinimų – 100 %, einamųjų – per 108 %), sanitarinių – daugiau kaip 108 % projektuotos. Bendra kirtimų apimtis pagal iškirštą likvidinę medieną įvykdyta per 86 % projektuotos, mažiau iškertant pagrindiniais kirtimais. Pagrindiniais kirtimais iš vieno hektaro medynų iškiršta 3,1 m³, o visų rūšių kirtimais – 4,1 m³ likvidinės medienos. Visų rūšių kirtimais iškiršta apie 84 % einamojo priaugio (nuo stiebų su žieve medienos). Atskiriems vykmečio metams miško naudojimo apimtis buvo peržiūrima ir tvirtinama Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymais. Patvirtinta vidutinė metinė apimtis vidutiniškai apie 14 % yra mažesnė už projektuotą. Patvirtintos naudojimo apimtys buvo laikomasi.

Neplynuosius pagrindinius (atvejinius, atrankinius) kirtimus VĮ Joniškio miškų urėdija vykdė kiek plačiau nei projektuota. Pagal kertamų medynų plotą šie kirtimai sudarė apie 22 %, o pagal iškirštą medieną – tiek, kiek ir projektuota. Didėja ir šių kirtimų efektyvumas. Po atvejinių kirtimų paskutinių atvejų apie 99 % ploto susiformavo nauji, savaiminės ir kultūrinės kilmės medynai, todėl laikytina, kad kirtimų tikslas yra pasiektas.

Miškotvarkos numatyta bendra ugdomųjų kirtimų apimtis pagal šiais kirtimais aprėpiamą plotą įvykdyta ir viršyta (jaunuolynų ugdymo, tuomet šviesinimų ir valymų – per 105 %, retinimo – per 103 %, einamųjų – apie 127 %). Miško ugdomieji kirtimai atliekami laiku ir kokybiškai. Miškotvarkos lauko darbų metu įvertinta 1903 ha (per penkerius paskutiniuosius metus) ugdytų medynų ugdymo kokybė (patenkinamai, nepatenkinamai). Patenkinamai įvertinta daugiau kaip 99 % ugdyto medynų ploto. Nepatenkinamai atlikti ugdomieji kirtimai tesudaro apie 1 %. 2016 m. inventorizuotas mažas (apie 5 %) nedelsiant ugdytinų medynų plotas. Tai iš dalies rodo, kad ugdomieji kirtimai yra atliekami laiku ir yra tinkamo intensyvumo. Po laiku ir kokybiškai atliktų jaunuolynų ugdymo kirtimų (per 56 %, retinimo – apie 53 % ploto) tikslinės medžių rūšys, įeinančios į medynų rūšinę sudėtį, sudaro 60 proc. (6 koeficientus) ir daugiau, t. y. pagerėjo medynų rūšinė sudėtis.

Želdinant atkurta per 53 % (projektuota – 73 %) biržių, miškas savaime atsikūrė apie 47 proc. buvusių kirtaviečių. Miško želdinimu atkurtuose plotuose vyrauja želdintos medžių rūšys, sudarančios apie 96 % ploto. Iš 910 ha mišku savaime atsikūrusių kirtaviečių, per 99 % ploto atžėlė minkštaisiais lapuočiais, iš jų daugiau kaip 70 % – beržynais ir juodalksnynais, apie 29 % – drebulynais ir baltalksnynais. Želimą šiomis rūšimis lėmė augavietės (derlingumas, užmirkimas ir pelkėtumas).

Miškotvarkos metu inventorizuota 1327 ha paskutiniojo vykmečio želdinių. Pagal želdinių būklę (kokybę) geri želdiniai sudaro – 53,2 proc., patenkinami – 43,5 %, blogi – 2,3 proc., žuvę – 1,0 %. Mišrūs spygliuočių-lapuočių ar lapuočių-spygliuočių želdiniai sudaro apie 85 %.

Svarbesni miškininkavimo rezultatai, miško rodiklių pokyčiai ir išvados:

- dėl bendrosios miškų ūkio politikos ir konkrečios VĮ Joniškių miškų urėdijos veiklos, per vykmetį 200 ha (1,1 %) padidėjo miško žemės plotas, medynų – 55 ha – (0,3 %), atitinkamai sumažėjo ne miško žemės plotas. Aktyviai želdinant atkuriant ir įveisiant naujus miškus, per 22 % padidėjo dirbtinai įveistų ir atkurtų (kultūrinės kilmės) medynų plotas, tačiau taip pat sumažėjo ir sąlygiškai natūralaus miško dalis;

- nežymiai plečiantis miško žemės plotui, VĮ Joniškių miškų urėdijos teritorijos miškingumas išliko toks pat, kaip ir 2006 m. (20,4 %);

- stabili VĮ Joniškių miškų urėdijos medynų, nevertinant uosynų, rūšinė sudėtis su pastebima spygliuočių (eglynų) ploto dalies (4,4 %) didėjimo tendencija. Dėl naujų miškų įveisimo, lapuočių kirtaviečių atkūrimo eglėmis ir ąžuolais, ugdomųjų kirtimų įtakos, apie 16 % (858 ha) padidėjo miškų urėdijos eglynų ir apie 80 % (92 ha) ąžuolynų, vienu vertingiausių medynų, plotai. Tačiau dėl daugiau kaip 20 metų tebesitęsiančios uosių džiūties, per dešimtmetį apie 14 kartų (1233 ha) sumažėjo jų plotas. Nuosekliai ir kryptingai miškininkaujant 7 % (89 ha) sumažėjo baltalksnynų plotas;

- dėl miškų atkūrimo miško aikštėse, naujų miškų įveisimo, jų savaiminio plitimo, pagrindinio naudojimo kirtimų, 8 proc. padidėjo jaunuolynų plotas, o dėl neintensyvaus pagrindinio naudojimo, vyraujančios medžių rūšies pasikeitimo po atrankinių sanitarinių kirtimų mišriuose su minkštaisiais lapuočiais uosynuose, apie 3 % – ir brandžių medynų plotai, t. y. medynų amžiaus klasių struktūra neoptimalėja;

- vidutinis medynų amžius, labiausiai priklausantis nuo naujų miškų įveisimo apimties ir pagrindinių kirtimų intensyvumo, sumažėjo trejais metais (nuo 47 m. iki 44 m.);

- didėja medynų našumas. Dėl didelio medienos prieaugio, sąlygojamo rūšinės sudėties ir tankumo reguliavimo ugdomųjų kirtimų amžiuje, saikingų sanitarinių kirtimų (nevertinant kirtimų uosynuose) ir objektyvesnės apskaitos, 1 ha nustatytas 18 m³ (nuo 179 m³ iki 197 m³) didesnis vidutinis stiebų su žieve medienos tūris. Brandžių medynų tūrio didėjimo tempas buvo dar spartesnis. Brandžių medynų tūris 1 ha – vienas svarbesnių miškininkavimo kokybės rodiklių – 2016 m. nustatytas 29 m³ didesnis (nuo 271 m³ iki 300 m³) nei 2006 m. Bendras medynų tūris per vykmetį padidėjo 314,5 tūkst. m³. Tai rodo, kad dabartinė medynų formavimo sistema užtikrina pakankamą medynų tvarumą ir tūrio prieaugio kaupimą brandai;

- kasmet VĮ miškų urėdijos miškų hektare priauga 7,04 m³ stiebų (su žieve) medienos. Didžiausiu medžių stiebų tūrio prieaugiu urėdijos miškuose pasižymi baltalksnynai (8,42 m³), drebulynai (7,36 m³/ha) ir beržynai (7,23 m³/ha). Metinis medienos tūrio prieaugis išaugo nuo 108,2 iki 122,7 tūkst. m³;

- pagerėjus želdinimo ir želdinių priežiūros darbų kokybei, žymiai pagerėjo vykmečio želdinių būklė: geri želdiniai sudaro per 53 %, patenkinami – apie 44 %, blogi ir žuvę – daugiau kaip 3 proc. (2006 m. geri želdiniai sudarė tik apie 15 %, patenkinami – daugiau kaip 70 %, blogi ir žuvę – apie 15 %);

- III–IVA grupių miškuose yra susikaupęs 761 ha (5,0 %, arba 19 % brandžių medynų) perbrendusių medynų plotas, daugiausia beržynų (apie 51 %), drebulynų (per 36 %) ir juodalksnynų (apie 6 %), kurių tolimesnis laikymas dėl medienos kokybės blogėjimo, medynų tvarumo mažėjimo ir medienos tūrio prieaugio nuostolio yra netikslingas ir nuostolingas;

- dėl atliktų miškų sanitarinės apsaugos priemonių, nevertinant uosių džiūties, miškų sanitarinė būklė yra patenkinama. Pažeistų medynų dalis per trejus paskutiniuosius metus kasmet siekė vidutiniškai apie 7 % viso medynų ploto. Urėdijos miškuose inventorizuoti sausuočiai ir virtėliai sudaro 0,9 % viso žalių medžių tūrio, arba 1,7 m³ medynų hektarui;

- miškų urėdijos II–IV grupių miškuose yra didokas 723 ha 0,3–0,4 skalsumo medynų plotas. Tai sudaro 4,1 % medynų ploto. Didelę šio ploto dalį sudaro medynai po atvejinių kirtimų ir sanitarinių atrankinių kirtimų dėl uosių džiūties.

- toliau plėtojama miško sėklinė bazė. Per praėjusį dešimtmetį įveista R kategorijos (kokybės reikalavimus atitinkanti) juodalksnio sėklinė plantacija bei paprastųjų ąžuolų palikuonių bandomieji želdiniai;

- VĮ Joniškių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomuose miškuose vystoma rekreacinė infrastruktūra – įrengtos 28 poilsiavietės, 5 atokvėpio vietos, pažintinis takas, apžvalgos bokštelis, regykla. Miškų urėdija aktyviai dalyvauja aplinkosaugos renginiuose, organizuoja miškasodžio talkas, globoja jaunuosius miško bičiulius;

- VĮ Joniškių miškų urėdijos miškai sertifikuoti 2004 m., resertifikuoti 2009 ir 2014 m. Gautas FSC sertifikatas garantuoja, kad miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose miškininkaujama prisilaikant nacionalinių teisės aktų ir tarptautinių reikalavimų, išsaugojant ir gausinant miško išteklius visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, suderinus ekonomines, ekologines ir socialines miško funkcijas.

Didelis briedžių ir elnių tankumas praėjusio amžiaus VII–IX dešimtmečiais padarė didelę žalą pušų jaunuolynams, eglynams. Tai rodo mažas IV–V amžiaus klasių pušynų plotas, sumažėjęs eglynų stabilumas, sumažėjusios neplynujų kirtimų vykdymo galimybės (dėl pažeisto II eglių ardo). Esama briedžių, tauriųjų elnių ir stirnų gausa sąlyginiais elniais (pagal preliminarų žvėrių skaičių) 3,3 karto viršija apskaičiuotą teritorijos talpą.

Miško ūkinių priemonių projektas ateinančiam dešimtmečiui

Ūkinių priemonių projektavimas vykdytas vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymu, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymu, Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, Miško kirtimų taisyklėmis, Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis ir kitais teisės aktais.

Projektavimo tikslas yra parengti ir pagrįsti sprendimus dėl ilgalaikių valdos tikslų, kurie turi garantuoti visų miško funkcijų užtikrinimą bei tvarų ir subalansuotą miškų ūkį. Svarbiausi ilgalaikiai tikslai miško valdos mastu yra optimalios miško funkcinės struktūros, miško rūšinės sudėties, miško amžiaus ir erdvinės struktūros palaikymas, visų miško funkcijų užtikrinimas bei tvaraus ir subalansuoto miško ūkio garantavimas. Ūkinė veikla saugomose teritorijose projektuota griežtai laikantis visų šių veiklą reglamentuojančių dokumentų, nedarant neigiamos įtakos saugomiems kompleksams.

Visų rūšių miško kirtimais kasmet projektuojama iškirsti vidutiniškai po 72,4 tūkst. m³ likvidinės medienos. Pagrindiniais kirtimais projektuojama iškirsti apie 78 %, ugdomaisiais – 13 %, sanitariniais – 9 % likvidinės medienos. Iš 1 ha mišku apaugusio ploto II–IVA grupių miškuose projektuojama iškirsti po 5,35 m³ stiebų (4,15 m³ likvidinės) medienos. Stiebų su žieve medienos tūrio priaugio naudojimas sudarys 76 %. Kasmet miško kirtimais bus apimama 4,2 % minėtų grupių medynų ploto.

Vykmečiui projektuojama metinė kirtimų apimtis

Kirtimų rūšis	Metinė apimtis							
	Plotas, ha	tūris, tūkst. m ³		likvidinės medienos proc. nuo stiebų tūrio	iškertama likvidinė mediena iš 1 ha, m ³	iškertama likvidinė mediena, tūkst. m ³ , pagal miškų grupes		
		stiebų	likvidinis			II	III	IV
Pagrindiniai kirtimai	234	68,3	56,3	82	241	1,1	7,7	47,5
Ugdomieji kirtimai, iš viso	494	16,5	9,4	60	19	0,5	1,2	7,7
- jaunuolynų ugdymas	290	5,6	0,7	13	1		0,1	0,6
- retinimai	121	5,6	4,3	77	35	0,1	0,6	3,6
- einamieji kirtimai	83	5,3	4,4	83	53	0,4	0,5	3,5
Sanitariniai kirtimai	x	8,1	6,5	80	x	1,2	0,7	4,6
Specialieji kirtimai	x	0,3	0,2	60	x	0,2		
Iš viso	728	93,2	72,4	78	99	3,0	9,6	59,8

Ekologiniu požiūriu energetinėms reikmėms kasmet galėtų būti panaudota iki 24,3 tūkst. m³ medienos su žieve, iš jos daugiau kaip 56 % – iškirstos miško pagrindiniais ir apie 44 % – ugdomaisiais kirtimais, tačiau ne visas šis kiekis gali būti racionaliai panaudotas ekonominiu požiūriu. Pagrindinę energetinės medienos biomasę sudarytų šakos (32 %) ir malkos (29 %).

Projektuojama metinė miško želdinimo apimtis pirmajam penkmečiui sudarys 131,8 ha (apie 55 %), žėlimo – 100,0 ha (per 41 %), mišraus atkūrimo – 10,0 ha (per 4 %). Antrajam vykmečio penkmečiui miško atkūrimo apimtis bus patikslinta suprojektavus biržes 2023–2027 metams. Mišrūs spygliuočių-lapuočių ir atvirkščiai – lapuočių-spygliuočių želdiniai sudarys apie 81 %, ažuolų – apie 4 %.

Miško naudojimo rodikliai pagal miškų grupes

R o d i k l i a i	Bendri	Miškų grupė		
		II	III	IV
1. Išskertama mediena iš 1 ha mišku apaugusio ploto, m ³ :				
- stiebų su žieve	4,35	1,2	3,67	5,59
- likvidinė	3,37	0,97	2,83	3,41
iš jos – pagrindiniais kirtimais (stiebų su žieve mediena)	2,94		2,32	4,10
2. Tarpinio naudojimo proc. nuo išskertamos stiebų su žieve medienos	32,5	100,0	36,8	39,0
iš jo – ugdomaisiais kirtimais	20,6	54,2	21,8	17,9
3. Einamojo prieaugio naudojimas	59,3	16,5	50,3	76,7
4. Miško naudojimo proc. nuo bendro medynų tūrio	1,9	0,6	1,7	2,5

Miškai pagal gamtinį degumą suskirstyti į 3 degumo klases: 1 (didelio) – 21 %, 2 (vidutinio) – 27 %, 3 (mažo) – 52 %. VĮ Joniščio miškų urėdijos tiesiogiai valdomi miškai yra vidutinio gamtinio degumo, vidutinė degumo klasė – 2,3. Priešgaisrinių priemonių planas parengtas visiems VĮ Joniščio miškų urėdijos teritorijoje esantiems miškams.

Visa VĮ Joniščio miškų urėdijos teritorija suskirstyta į medžioklės plotų vienetus. Medžioklės plotuose, vadovaujantis normatyvais, nustatyta leistina žvėrių gausa, suprojektuotos biotechninės priemonės. VĮ Joniščio miškų urėdijos miškuose rekomenduojama laikyti 11 briedžių, 226 tauriuosius elnius, 260 stirnų ir 367 šernus.

Parengtame VĮ Joniščio miškų urėdijos gamtosaugos priemonių plane yra apibūdintas ekologinis kraštovaizdžio potencialas, aprašytos saugomos teritorijos ir objektai, miškų urėdijos įsipareigojimu saugomi bei naujai inventorizuoti ekologiniu požiūriu vertingi miško plotai, pateiktos suprojektuotos gamtosaugos ūkinės priemonės, pateiktos Gamtotvarkos planuose numatytos projektuojamos tvarkymo priemonės. Miškų urėdijai parengtas VĮ Joniščio miškų urėdijos gamtosauginių priemonių schema M 1: 50 000, girininkijoms – gamtosauginių priemonių planai M 1: 20 000.

VĮ Joniščio miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projekte pateikta bendra teritorijos apžvalga (rekreacijos ir turizmo teritorinės erdvinės struktūros karkasas, svarbiausios lankytinos vietovės, teritorinių rekreacinių kompleksų charakteristika, kultūros ir gamtos vertybių apžvalga), esamo rekreacinio potencialo analizė ir projektuojama rekreacijos teritorinė sistema (projektuojami objektai, kraštovaizdžio tvarkymo darbai, rekreacinės infrastruktūros aptarnavimas, kapitalinis remontas ir atnaujinimas). Parengta VĮ Joniščio miškų urėdijos rekreacinio planavimo schema M 1: 50 000.

Baigiamojoje projekto dalyje pateiktas projektinių sprendinių ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas vadovaujantis tvaraus ir subalansuoto miško ūkio principais, atsižvelgiant į ekologines, ekonomines, socialines miškų funkcijas bei visuomenės reikmes. Suprojektuotos miškų ūkinės priemonės turėtų užtikrinti tausojantį, daugiatikslį miško naudojimą, palaikantį miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtos ir kultūros vertybių bei biologinės įvairovės išsaugojimą ir ekonominę naudą.

Vidmantas Dičkalnis, VĮ Joniščio miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto vadovas